

[Morten Lange.]

det er rigtigt, men jeg er lige så sikker på, at hvis det er rigtigt, så er tidspunktet at begynde på den slags ændringer, få retningen sat, få kursen sat, naturligvis nu, og ikke når det — som så hyppigt i dansk lovgivning — er ved at være det 999. sekund ud af de 1.000, vi har til det, altså i allersidste øjeblik. Jeg mener, det er nu, vi skal lægge en ny linje, og ikke en gang ad åre.

Vi har haft en landbokommission til at forhindre, at der skete noget videre, vi har haft et Krogstrupudvalg, som barslede med en af de mindste skaldede mus, jeg har set nogen sinde. Der har været meget lidt grøde på dette område. Denne debat har foreløbig ikke bidraget meget til at sætte noget i gang. Jeg appellerer til den på dette område så sagkyndige regering, som har gårdmands- og husmands- og herremandsinteresser så rundeligt repræsenteret, om at sørge for at få lagt et sæt love frem i det kommende år, som virkelig giver nytænkning på landbrugsområdet. En sådan inspiration skulle denne regering da have en chance for, hvis den altså vil.

Kjær Rasmussen: Heller ikke jeg skal lægge meget beslag på tingets tid, det er jo ikke så længe siden, vi havde en forespørgselsdebat om landbrugsproblemerne. Det har ligesom ligget i luften, at dagens store sag skulle være spørgsmålet om sammenlægningsgrænserne, og naturligvis er det et spørgsmål, man skulle kunne drille husmandspartiet det radikale venstre med og dermed altså drille regeringen med. Men spørgsmålet er vel nok, om man løser nogle problemer for landbruget gennem taktiske manøvrer her i folketinget, det er vi i mit parti i hvert fald ikke overbevist om at man gør. Det er ikke taktik, der er brug for, det er politik. Der er brug for nye perspektiver i landbrugspolitikken, således at man kan komme til at beskæftige sig med tingene på en ny måde.

Den 19. marts 1969 havde vi her i folketinget en forespørgselsdebat om landbrugsproblemerne, og ved den lejlighed holdt jeg på mit partis vegne en lang tale både om det lange og det korte sigt i landbrugspolitikken. Jeg skal ikke gentage talen her, blot minde om den. Den var fuld af både perspektiver og nye måder at beskæftige sig

med tingene på, og når jeg ikke just føler trang til at gentage talen her, selv om den stadig væk må stå ved magt, så skyldes det vel også, at der må være grænser for, hvor tit man skal kaste perler for folketinget.

Vi foreslog dengang, og vi fik vedtaget, at man måtte undersøge mulighederne for rentabel afsætning af danske landbrugsvarer, at man måtte opstille en målsætning for den danske landbrugsproduktion i overensstemmelse med de fremkomne undersøgelser, og at man måtte udarbejde en plan, som tager sigte på at afvikle landbrugsstøtten over en kortere årrække og gøre landbruget til et selvhjulpent erhverv, som er tilpasset den opstillede målsætning for produktionen. Det var indholdet af vores ændringsforslag til SF's dagsordensforslag i marts 1969. Det var altså, hvad VS mente burde gøres på kortere sigt. Lad mig gentage, at der var ingen i denne sal, som følte trang til at stemme imod vores forslag.

Vi er stadig væk af den opfattelse, at forslaget er rigtigt som en kortsigtet foranstaltning. Det eneste, vi kan beklage, er, at det stadig væk ligger ubrugt hen, men nu har vi fået en dynamisk og ny landbrugsminister, så man ved jo aldrig, hvad der kan ske.

Med hensyn til det lange sigt sker der det i disse tider, at landbruget mere og mere bliver et kapitalistisk erhverv, som i fremtiden under kapitalistiske forhold vil komme til at bestå af aktieselskabsgodser. Der vil altså ske en proletarisering af størstedelen af landmændene, idet de bliver lønarbejdere. For os er der ingen tvivl om, at denne udvikling inden for landbruget vil blive stadig mere tydelig, idet den er betinget af udviklingen i det kapitalistiske samfund i det hele taget. Dette perspektiv skulle nok kunne give de nuværende landmænd noget at tænke over. De vil nemlig i stadig højere grad få fælles interesser med lønarbejderne, idet begge grupper udsuges af finanskapitalen.

Jeg synes som sagt ikke, der er meget at føje til den tale, jeg holdt herinde for snart 2 år siden; jeg kan da kun anbefale den til den nye landbrugsminister til grundig gennemlæsning og gerne også som et handlingsgrundlag.

Hanne Reintoft: Det er overraskende for mange landmænd at se den borgerlige rege-